

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre . . . . . 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
petitsor egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

Mintha

a lelkiismeret — az emberi rút önzésnek ez az angyali kezű fékezője — végleg kiköltözött volna az emberekből éppen most, mikor arra a legnagyobb szükség van, most, a szenvedések, a megpróbáltatások legnehezebb idejében.

A világ nagyobbik fele ellen védjük határainkat, önállóságunkat, javainkat. Rémes birkózásban vagyunk. S éppen most a vérözönrel védett javak szerencsés otthonmaradt tulajdonosai nem elégszenek meg javaik békemérte dús jövedelmével, hanem 50—100%-os hasznot facsarnak ki a kint vérzők hozzátartozóinak s a bent maradott munkálkodók nyomorából. Nincsen árú, nincsen cikk, amelynek ára nem szökkent volna fel oly hatalmas mértékben, amilyet semmi sem tesz indokoltá.

Nem új nóta ez s nem mi fűjjük először.

S bár meg vagyunk győződve küzdelmünk meddő végéről s szavaink pusztába kiáltásáról, mégis leszögezzük a szomorú tényeket a jövő történetírás számára, leszögezzük lelkiismeretünk parancsszavára.

Statisztika, a Kereskedelmi Bank textilvállalatainak háborús nyereségéről szóló statisztika vetteti újból papírra velünk e gondolatokat, melyek mindnyájunkban élnek.

A Kereskedelmi Bank három textilvállalatának nyilvánosságra került mérlege fényes bizonyíték arra, hogy a háborús konjunkturák milyen nagyszerűen jövedelmeznek és hogy az árdragítás sok tekintetben mennyire indokolatlan. Az első vállalat a Magyar Gyapjúárú-, Katonaposztó- és Takarógyár r.-t. (Zsolna), amely 3·2 millió korona alaptőke mellett 1.577,250 kor. tiszta nyereséget mutat ki. Azonkívül leírásokra és a tartalékok gyarapítására felhasznált az üzemi feleslegekből 1.396,664 koronát, úgy, hogy a tulajdonképeni felesleg 2.973,914 kor., ami a részvénytőke több mint 92 százalékos kamatozásának felel meg.

A vállalat anyagi helyzetét illetően meg kell jegyezni, hogy a háború kitörése előtt, 1913-ban a vállalat a tárcájában lévő rajeczi posztógyári részvények közül háromezer darabot a tartalékalapok terhére ingyen átengedett a részvényeseknek oly módon, hogy tizenhat részvényre egy ingyen részvényt adott. Ez a Rajeczi Posztógyár Részvénytársaság a zsolnaiéhoz hasonlóan jó mérleget produkál, amennyiben 1·8 millió kor. részvénytőke mellett kimutat 897,913 kor. nyereséget és tartalékolásra fordít 474,415 koronát. Az üzemi felesleg tehát 1.372,328 korona, ami a részvénytőkének körülbelül 77 százalékos jövedelmezőségét jelenti.

A bank egy harmadik textilvállalata, a Felsőmagyarországi Posztógyár Részvénytársas. (Csacza) 1·8 millió kor. részvénytőke mellett kimutat 660,982 kor. nyereséget és tartalékolásokra fordít 260,099 koronát. Az üzemi felesleg tehát 921,081 kor., ami a részvénytőke közel 52 százalékos jövedelmezőségének felel meg. Figyelembe kell még venni, hogy a zsolnai gyár tartalékjai immár 50 százalékkal haladják meg a részvénytőkét és hogy a Felsőmagyarországinál a tartalékok már szintén nagyobbak, mint a részvénytőke és hogy még az alig néhány éves rajeczi gyárnál is már több mint másfél millió korona tartalék szerepel 1·8 millió korona részvénytőke mellett. A Kereskedelmi Bank örülhet vállalatai ilyen fényes üzleti eredményének, de a fogyasztó közönség még több joggal kérdi, hogy ilyen hallatlanul nagy nyereségek mellett miért kell még inkább felhajtani az árakat és miért nem elégszenek meg a vállalatok mérsékelt háborús nyereséggel is, amikor még alacsonyabb eladási árak mellett is fényesen prosperálhatnak. Mivel indokolhatják az árdragítást, mikor ilyen mérlegekkel állanak a nyilvánosság elé?

Ez csak egy példa a sok ezer közül. Olyan példa, mely még több követőre

TÁRCA.

Bredeczky édesatyja.

Irta: dr. Horváth Ödön. (Vége.)

Igen érdekes és jellemző ezekben a régi levelekben az, hogy a legnyomasztóbb körülmények között is, amelyekben azok írója élt, a legtöbben csaknem mindig jut idő és alkalom arra, hogy a távol elhagyott kis szepességi helységben élő öreg atya érdeklődjék a hazában és a messze nagy világban történő dolgok felől, s kérdéseket intézzen és felvilágosításokat kérjen fiától egyes felmerülő irodalmi, tanügyi avagy egyéb közművelődésügyi események tekintetében. Így már 1791. dec. 30-ikáról frott levelében az akkor még csak soproni tanuló fiát arra kéri, hogy ha valami megjegyzésméltót tud meg «az irodalomról, vagy pedig az iskolaügyről», azt vele közölni el ne mulassza. 1792. jan. 23-ikáról pedig ugyancsak azt írja neki, hogy: «Örvendek, hogy egyes dolgokat írsz a soproni vélemények felől a magyar iro-

dalomra nézve! Légy ezekre figyelemmel a jövőben is, és írd róluk nekem!»... Viszont jut idő és alkalom arra is, hogy másfelől ő adjon felvilágosításokat és adatokat fiának hozzá intézett kérdéseire.

Különösen említésreméltó e tekintetben az öreg Bredeczkynek például az 1797. aug. 22-ik napján kelt — tehát az akkor már Jénában távollevő fiához intézett — levele, amely bár telve van a családot akkor ért egyik nagy csapás felett érzett mély fájdalomnak a tolmácsolásával, mégis amelyben oly behatóan s annyi ahhozértéssel foglalkozik fiának azzal a kívánságával, amelyet a magyarországi elemi iskolák szervezetének közlésére vonatkozólag terjesztett elő és amellyel ezek felől kér minél bővebb adatokat. Ezek az adatok — mint írja — neki, az öreg iskolamesternek könyvtárában mind rendelkezésére állanak. Rámutat arra a párhuzamra is, amely szervezetük tekintetében a magyarországi és a németországi ily iskolák között észlelhető. Az egész szervezetnek a leírása azonban nagy időt igényelne és így annak

eszközlését későbbre kell halasztania. Hogy pedig ennek az óhajtásnak utóbb csakugyan eleget tett: azt azok a művek igazolják, amelyeket az ifjú Bredeczky a hazai iskolák szervezetének kérdéseiről oly nagy számmal közre is bocsátott.

Ugyanebben a levélben egy említésreméltó érdekes hazai történeti adatról is olvashatunk feljegyzést.

Kazinczy Ferencnek a pöre s az abban hozott kegyetlen ítélet — úgy látszik — híre jutott a külföldön is s a börtönbe került nagy hazafinak a sorsa érdeklődést keltett fel a messze idegenben élő honfiaknak kebelében szintén Jénai tartózkodása közben az ifjú Bredeczky édesatyjától óhajtott valamit megtudni a csupán 1801 jún. 28-ikán kiszabadult Kazinczyról s ezért fordult hozzá felvilágosításért. Az öreg Bredeczky azt írja erről fiának, hogy: «A volt kerületi tanfelügyelőről: Kazinczy Ferencről, én is keveset, avagy semmit sem tudok mondani... Csak azt, hogy igen tehetséges férfiú és nagy kedvelője a tudományoknak,

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
KÁK ■ ■ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

talál, az árucikkek tulajdonosainál éppen úgy, mint az élelmiszerek kereskedőjénél.

S a lelkiismeret? Csak bennünk, szegény utópiahajszolókban háborog.

Március tizenötödike.

Pokoli erővel, lankadatlanul, szünet nélkül tombolnak a harcok. A földrengés infernális ereje dúl a föld felszínén és a természet őseréjéhez fogható erőket mozgat meg egymás elleni gyűlöletében az ember. Innen-onnan már két éve, hogy ágyúdörgés reszketteti a firmamentumot és ebben a szörnyűséges zenebonában másodízben virrad reánk a szabadság nagy ünnepe: március idusa.

Erről a magasztos ünnepről a harcizaj közepette sem feledkezett meg az ifjúság. Ha megfogyott számban is, de az előbbi évekhez hasonló lelkesedéssel ünnepelte meg az annyiszor visszasírt, de mindig élénk színekben ragyogó nagy napot.

A nemzeti ünnepet megelőző estén a cigányzenekiséréttel felvonuló fáklyás-menet, a kivilágított ablakok, a nagy tömegben hullámzó néptömeg mind-megannyi egy-egy jele volt annak, hogy a következő reggel magával hozza a magyarság öntudatraébredésének emlékűnnepét. — A Fekete-sas erkélyéről kurucnóták sirlalmi csendültek bele az estbe, amiket Szivák Emil teol. akad. hallg. adott elő nagy melegséggel és közvetlenséggel. Az általános várakozás tárgyát az ünnepi beszéd képezte, amelyet Stefanyák József joghallg. tartott az erkélyen. A tartalmas, lelkes beszéd heves éljenést és megérdemelt elismerést váltott ki a közönségből. Az esti hangulat utolsó impozáns megnyilatkozása volt Tahy Béla joghallg. szavalata, aki belső átérzéssel, lendülettel szavalta el Harsányi Lajos «Prologusát az új élet felé». A közönség szünni nem akaró éljenzéssel adózott az ifjú szavalónak.

A következő nap lefolyó nyilvános és magán-ünnepélyek sorában, méreteiben legnagyobb volt a kollégiumi diszteremben lefolyó, melyet a közönség páratlanul nagy érdeklődése kísért végig. A Szózat elnevelése után az ünnepély megnyitó beszédét Berthóty Zsigmond, a joghallgatók testületének elnöke mondotta el. Rövid, magvas beszéde mély benyomást keltett a közönségben. Utána Szőke Andor szavalt Zathureczky Dezső zongorakiséréte mellett. A melodráma, amit nagy

művészi tehetséggel, mély átérzés-el, hűvvel adott elő, Szepessy László «Petőfi szobra» c. költeménye volt. Alakítása olyan páratlan volt, hogy a közönség hatalmas tapsviharral adózott a tehetséges ifjúnak.

Az ünnepi beszédet Szuchovszky Gyula, a Theol. Testület elnöke adta elő. Tartalmas, szép eszmékkel telt beszéde méltó volt az ünnep alaphangulatához. Világosan, lelkesen emelte ki mindazon mozzanatokot, melyek örökségképpen szálltak reánk a márciusi nagy idők lelkes ifjúságától. Ezek után haborús dalokat énekelt a tanítóképző-intézet énekkara, Kapy Gyula képezdei tanár vezetésével. Az akkordok elhangzása után Késmárcsly Árpád főg. tanuló szavalta Czövek Lajos remek költeményét: «Úgy mint Isaszegnél». A tehetséges szavaló mély átérzését és kitűnő előadását a közönség hosszas tapsvihara és éljenzése követte. A következő pont Bertalan Dezső hegedűjátéka volt, amelyre rá Kopszó János theol. akad. hallg. szavalata következett Nemcsak a szavaló, hanem a szerző: Csengey Gusztáv is a közönség szünni nem akaró ovációjában részesült. Az ünnepély végével az öreg negyvennyolcas zászló felékesítést következett, amelyhez a gyönyörű beszédet a Kollégium ezidei igazgatója: Szutórisz Frigyes mondotta el. A Himnusz elnevelése után az ünnepély véget ért.

A többi eperjesi ünnepélyek zártkörűek voltak és csak magánjelleggel bírók, és így ezeknek részletei felől pontos adatokkal nem rendelkezünk.

A vidéki ünnepélyek között első helyen áll a bártfai polgári iskola márc. 15-iki ünnepélye, mely a városháza nagytermében folyt le a város intelligenciájának a jelenlétében. A program-pontok a következők voltak: Az ifj. énekkar előadta a Himnuszt; Hreblay Lajos tanár hatásos beszédet mondott; az ifjúsági énekkar elnevelte tűzzel a Rákóczi-indulót. Ezután Hreblay Lajos tanár vetített képeket mutatott be több részletben. Közben Gerhardt Ilona I. o. növ. ügyesen szavalt. Majd ismét az énekkar lépett fel. Erre rá Bettelheim Albert I. o. t. szavalt egy lelkes költeményt Petőfiről, Pósa Lajos «Öreg honvéd»-jét pedig Justh Valéria IV. o. t. szavalt el hatásosan. Az ünnepélyt az ifjúsági énekkar dalegyvelege zárta be. Az ünnepély fényes sikere sok tekintetben Antal Margit és Lamos Piroska tanárnőknek, továbbá Dúzs Róza igazgatónőnek tudható be, akik minden törekvésük-

kel meg akartak felelni annak a várakozásnak, amely az ünnepély minden pontját nyomon kísérte. A 30-filléres belépti-díjából 200 korona gyűlt össze jótékony célra.

HIREK.

Hatvannyolc éve annak...

Eperjes, március 15.

Régi idők, megint csak visszatértek; újból itt vagytok és virrasztotok álmaink felett! A révedező tekintet, midőn visszazáll hozzátok, keresve keres egy szívet, egy hangot, melyben kifejezést adjon annak az érzésnek, mely most százszorososan lett azzá, ami máskor volt. Máskor csak emlékünnepet ültünk március idusán, mely távolban lobogó őrtüzekből szívott édes melegséget és varázst, ma azonban minden napunk egy március idusa, melyben a honfiszív nemes ideálokat megvalósítani kész, armányt letipor, életet ad a mult bájos regéinek és a nagy idők nagy eseményeinek.

És midőn így elmerengünk a multon és keresünk egy kilátó-tornyot, melyből pillantást vehetünk úgy a már letűnt, mint a jelen nemzedék ifjúságára, a legnagyobb lelki gyönyörrel el kell ismernünk azt, hogy a mult ifjú nemzedéke nem homályosítja el a jelenét, hanem csak megerősíti azt a hitünket, hogy nagyraihivatott nemzetek fiai bármely időben képesek olyan fiakat áldozni a nemzetnek, akik nagy eszmékért szívesen feláldozzák életüket is, csak a haza éljen!

Igen, hatvannyolc éve annak, hogy a magyar ifjúság megjelölte azt az útírányt, melyen nemzetünknek haladnia kell, ha főnixszként akar kikelni a feledés és félreismerés porából; és hatvannyolc esztendő telt el 1848. március idusától, hogy a magyar ifjúság ismét lángoló szívet hord, sőt, mi több: fegyvert ragad, kebelén hordozza a hazát és kész életével is megakadályozni a gazság, irigység, birvágy előrejutását.

A hazafiúi szív ma éppen úgy dobog, mint akkor, midőn Petőfi Sándor villámló szemekkel és haborgó lélekkel szavalta a Magyar Nemzeti Múzeum előtt a «Talpra magyar»-t.

A honszerelem ugyanúgy ragyog, mint akkor régen és

«Jöhetnek egész harcoló világok
S a poklot is lehozhatják élénk,
Mi sápadt ajakkal csak elébök állunk,
De meg nem hajlik a mi jegyenk!»

amit onnan tudok, hogy ő az én kassai vizsgámon is szerepelt... Leibiczon — írja tovább — volt ugyan egy asszony, aki Regmeczen nálok szolgált, mikor ő még gyermek volt, de ő már nincs itt s ezért semmit sem tudhatok meg tőle... Én nagyon sajnálom sorsát!...

Az atya jellemének megértéséhez tartozik annak a levélnek a felemlítése is, amelyben fiának az 1792. jan. 23-ikáról oly, csaknem megdöbbentő eréllyel ír. Ekkor az ifjú Bredeczky — úgy látszik — vidékre nevelőnek kívánt volna menni, valószínűleg azért, hogy keresményével könnyebb megélhetést biztosítson magának. «Akaratomat kívánod hallani!?» — írja — ezt ki is akarom nyilvánítani, hogy azt megértsd! Akaratom nem az, hogy Sopront már mostan elhagyjad! Ez nagyon káros hatású lenne rád! A szünidő alatt is tanulhatsz annyit, hogy a magyar nyelv alapjaiban néhány gyermekket oktathatsz. Miért ennek okából az iskolákat elmulasztanod!?... Mikor téged annyi fáradozással és áldozattal Sopronba küldtelek: céloim nem az volt, hogy onnét fálura menj. Ily módon itthon is maradhattál volna. Neked nem annyira a jelenre, mint inkább a jövőre kell vigyáznod.» Szigorú sorait azzal a latin közmondással végezi, hogy: Bármit is cselekszel, okosan cselekedjed s nézd meg mi lesz a vége!, valamint Ovidiusból merített azzal az

idézetével, hogy: A kezdetnek állj ellent, mert aztán késő az orvosságot készíteni!...

Kétségtelennek látszik, hogy az atyának ez az erélyes fellépése volt az, amely megakadályozta az ifjú Bredeczky tanulmányainak folytatásában tervezett ezt a megszakítást, ami bizonytalanságban módosítólag hatott volna egész jövőjére és egész életpályájára is.

Másfelől mennyire megható és szintén mennyire jellemző az a levél, amelyben 1796. tavaszán már Jénába készülő fiától, övéi nevében is, búcsúzik... «Most pedig... bízzál az Istennek leggazdagabb áldásában, amely téged innét oly vágyódással kísér s neked hű szívből kíván minden jót! Légy takarékos és mértékletes minden cselekvényeidben s Isten nem fog elhagyni segítségével! Ha olyat akarsz tenni, ami Istennek tetszik és a te javadra szolgál, úgy vedd gondodat reá, akire ég és föld tekint és add étedet, cselekedetedet s helyzetet bízalommal az ő kezébe, aki a te dolgaidnak örvendetes véget fog adni! Tégy úgy, mint a gyermek s add magadat az ő atyai karjai közé és esedezve kérd őt, míg — amint ezt tenni szokta — megkönyörül rajtad. Ilyképen Ő, most folytatott utaidon és jólvégzett küzdés után Németországból megint vissza fog hozni minekünk, akik tégedet ezerszer köszöntenek, ölelő karjaink közé!...»

Íme ezek a levelek is mennyire megérttetik velünk azt, amit atyjáról frott meleg megemlékező-soraiban Sámuel is oly kiemelendőnek tart, hogy atyjának szíve a «pietismus» felé hajlott és erre tudta hangolni az ő szívét is. Egész megindultsággal emlékezik meg különösen azokról a vallásoktatási órákról, amelyeket atyjától «élvezett» volt és amelyek oly mély nyomokat hagytak lelkében. Különösen kiemeli az akkor hallott szigorú alapelveknek jellemére gyakorlott mély hatását.

A hálás fiú szívében felgyújtott meleg megemlékezésnek szentelt oly szép szavakat olvasva, mindenekelőtt meghat annak a kiemelése, hogy ami az öreg Bredeczkyt minden ismerőse előtt olyan tiszteletre- és becsülésreméltóvá tette: az az ő nemes erkölcsi jelleme volt. Szolgálatkés volt mindenkivel szemben! Mindenkinek jó ügyét igyekezett előmozdítani, és amíg ezt tette, szívének egész odaadásával, addig ő maga, az ő egyéni érdekeivel, visszamaradt. Sokat szenvedett és túrt megadással és mindenekelőtt anélkül, hogy a Gondviselésben vetett erős hite és bizalma valaha megingott volna. Ennek mindennél szebben szóló bizonyítéka az a szép levél is, amelyet 1797-ben írt s amelyet azzal végez, hogy: «Ha a sok szemrehányásokért, amikkel mindenfelől illetnek, egyszer részedről meg leszek jutalmazva: úgy ezt is csak a

Hatvan-
cseng fülű
vagyunk a
vissza az ő
mert a mo
tettel, vérr
őt a régi
és érzés. E
a nemzet
képes anna
nagy akar
érzi azt, ho
számokra
kerevetein
hon földjén
anyánkra l

Egy ré
kapott bol
ifjúság. Sze
szolgáltatás
a homályba

«Az ő
S h
Ifjú h
Mos

Ennek a
jébe vetett
maradt ifjús
is, de hason
cius tizenöt

A mege

világított a

hangulata, a

zói voltak a

öröksége tá

A követ

sugarait és

pántlikás fia

kott meleg

nemzeti da

között a leg

legnagyobb

díszteremben

pontját az

a kollégiumi

együttesen ál

álló és sikert

zászló felékes

melyhez a h

beszédet Sz

igazgató mo

zanatokat, r

Mindenható

nem is, de

jutalmazni és

És megh

amelyekben

ügyekben o

ifjúság iránt

apadhatatlan

mozdítására

kezik. A leg

járói is, egy

nagy megbe

mindenkor.

értelme ezek

sóhajt fel a

az általa oly

ugyan szemé

az erény ors

«S te ne

jára vonatkoz

nekem, a te fi

amott egy-eg

felmelegíteni,

megmutatni, a

mindez csaki

mellett minde

get köszönhe

1807. má

felséges jelme

Hatvannyolc éve annak... Mily kellemesen cseng fülünkbe e szó! És mi, akik csak unokái vagyunk annak a kornak, emelt fővel tekintünk vissza az öregedő idő lángsugaraira. Emelt fővel, mert a mostani ifjúság nemcsak szóval, hanem tettel, vérrel is megmutatja, hogyan hatotta át őt a régi mult, a régi eszmény, a régi erkölcs és érzés. És mindez nagyon jól van így, mert a nemzet boldogsága attól függ, hogy mennyire képes annak ifjúsága a szívében őrzött eszményeket nagy akaratenergiával párosítani és mennyire érzi azt, hogy «A nagy világon e kívül nincsen számodra hely»; mert más ország bársony kerevetein is csak *bujdosók* maradunk, míg a hon földjén minden nyomorúságunkban is, *édesanyánkra* lelünk.

Egy régen kiérdemelt, de soha meg nem kapott boldogabb jövődért küzd mostan az ifjúság. Szent a hitünk, hogy az erkölcsi igazságszolgáltatás annak fogja adni a pálmát, aki eddig a homályban volt, akit eddig csak félreismertek.

«Az ősi dicsőség nem marad homályban
S ha Istenünk továbbra is segít,
Ifjú honvédek régiék nyomában
Mostan letiporják észak rémeit.»

Ennek a honszerlemnek és az igazság erejébe vetett hitnek adott kifejezést az itthonmaradt ifjúság is, mikor, ha megfogyott számmal is, de hasonló lelkesedéssel ünnepelte meg március tizenötödikét.

A megelőző estének a fátylasmenete, a kivilágított ablakok, a közönség meleg kedélyhangulata, az ifjúság szónokai mind visszatükrözői voltak annak a vonzalomnak, melyet a mult öröksége támasztott lelkükben.

A következő nap zászlótengerben fűrészte a sugarait és mosolygott a kokárdás, trikolorpántlikás fiatal lány- és fiúkeblekre. A megszkott meleg formában ismét megcsendültek a nemzeti dalok, beszédek és szavlatok. Ezek között a legnagyobb méretű volt és a közönség legnagyobb részvételével találkozó a kollégiumi díszteremben tartott ünnepély, melynek program-pontját az ev. főgimnázium és tanítóképezde, a kollégiumi jogakadémia és az ev. teológia együttesen állította össze. A változatos pontokból álló és sikerült ünnepélyt az öreg, kopott 1848-as zászló felékesítése (zászlószegek beverése) követte, melyhez a hatalmas, szívhezszóló és lendületes beszédet Szutórisz Frigyes, az ezidei kollégiumi igazgató mondotta el, kiemelve mindazon mozzanatokat, melyek a régi és mostani ifjúság

Mindenhatónak ajánlom! Ő engemet, ha *itt*nem is, de *ottan* bizonyos becsülettel fog megjutalmazni és megkoronázni!»...

És meghatnak továbbá azok a szép szavak, amelyekben a hálás fiú — a reabízott kicsiny ügyekben oly nagy — édesatyjának a tanulóifjúság iránt érzett mélyes szerzetéről, kiapadhatatlan gondoskodásáról, s javának előmozdítására irányzott nemes odaadásáról emlékezik. A legtöbb leibiczi polgár, még az ő előjárói is, egykoron mind tanítványai voltak, akik nagy megbecsüléssel és hálával tekintettek reá mindenkor... «Mily sok jót tett az ő szelid értelme ezeknek a tanulóknak a szívében! — sóhajt fel a hálás fiú —, a melyek bár, mint az általa oly gonddal ültetett fák, nem tűnnek ugyan szemünkbe, de amelyek az igazság és az erény országának el nem vesznek soha!»...

«S te nemes aggastyán! — így végzi atyjára vonatkozó ezt a meleg megemlékezését —, ha nekem, a te fiadnak, valaha sikerülhetne itt vagy amott egy-egy szívet a jó iránt való buzgóságra felmelegíteni, egy eltévedettnek az igazi utat megmutatni, avagy egy szorongatotton segíteni: mindez csakis a Te érdemed, akinek életem mellett minden jobb érzést és minden ügyességet köszönhetek!»...

1807. márc. 20-ik napjáról — amely napnak felséges jelmondata: «Ha megtetted a magadét,

között fennállanak, melyek a régi és mostani honleányokat összekötik a nagy idők nagy eseményeiben.

... Már a második háborús március tizenötödikét ünnepeltük ez alkalommal; de hisszük és reméljük, hogy a következő esztendő nagy idusát nem fogja megzavarni a fegyver csörgése és nem teszi feketén szomorúvá a szíveket a bilincsben tartó fájdalom és gyász. (M. Z.)

Hazatérés.

Viszontlátás!... A vasúti kupéból kihoznak egy koporsót, belehelyezik a gyászokcsiba és a hömpölygő, vázkozó, kíváncsi tömegben halk suttogás hallatszik: «*Révész* Gusztáv cs. és kir. 67-es főhadnagy eljött közénk és nem távozik el soha, soha miközülünk...»

Moraj, elfojtott zokogás... a katonazenekar szomorú dalokat játszik. A néptömegnek mintha elállana a szíve verése, oly bágyadtan megy a halottas kocsi mögött. Mindenki csendes: a léptek úgy konganak a kövezeten, mintha nyöszörgés hallatszanék a föld belsejéből. Mindenki csendes, de annál nagyobb tusákat vívnak egymással némán, hangtalanul az érzés és a gondolat.

Az érzület így szól: «Hősiesen harcolt, mint egy igazi magyar és elesett, mint sok annyi hős. A haza legkedvesebb gyermekeinek egyike volt és most az angyalok virrasztanak álma felett.»

De a gondolkodás egészen mást mond és égbekiáltóan repíti a vádakát, a keserű kifakadásokat, az *igazságot*: «Harcolt és áldozata lett a legkegyetlenebb és legszívtelenebb valaminek, amit csak teremthet a föld: az emberi galádságnak; és visszajött, hogy bizonyosságot tegyen még haló poraiban is arról, hogy ha van pokol, akkor csakis az teremtheti azt, aki a teremtés koronája; aki az Isten kegyelt gyermeke; aki egyedül hord lelkét a föld összes más teremtményei között; aki egyedül tudja, mi az erkölcsi törvény; egyedül ismeri fel a nagy Alkotót és kész követni Őt...» és így tovább.

... A gyászharsonák sírva rezdülnek

úgy várjad az Úrtól az övét! — oly annyira illik annak bejegyzéséhez — írta fel Bredeczky Sámuel naplójába azt, hogy: «Éjjel 11 órakor halt meg feledhetetlen édesatyám!».

Mikor pedig az előbbieken hivatkozott művében (Reisebemerungen über Ungern und Galizien, I. köt.) atyjáról szóló megemlékezéseit a sajtó alá való rendezés alkalmával még egyszer átolvassa, ezzel a pár meleg szóval örökíti meg ismételtlen iránta érzett nagy háláját és szeretetét: «... Mialatt ennek az iratnak ezt a helyét a kinyomatás előtt az utolsó alkalommal még átnéztem: a mélyes fájdalomnak egy könyve rezeg szememben! Ő, létem szerzője, kinek gyermeki szeretetével ezt a gyenge emléket állítottam, nincs többé! Hosszas betegség után meghalt!»

... A szegény, lombjavesztett, elaggott egykori «viharfá!»...

Végleg kifáradva az életnek véseiivel és viharaival folytatott szakadatlan küzdelemben, gyökere-tépten odakerült ő is a magas Tátrának égfelé törekvő csúcsaira néző csendes kis leibiczi temetőbe!... Az annyi hűséggel szeretett, drága hazai hantok alá!...

□□

a légebe, a gondtalan madarak csodálkozva, ijedten rebbennek tova a fákon. A kis szürke szárnyasok dehogy tudják, dehogy is sejtik, hogy abban az ércoporsóban vértanút visznek, aki az igazságért harcolt és halt meg, mert a leggonoszabb ellenség oltotta ki az életét: *egy másik ember*.

A Homonna mellől idekerült kis koporsó hallgatagon megy utolsó útján és nem tudja, hogy mennyi gyász és elfojtott keserv nehezedik reá, mert a halottak nem emlékeznek arra, hogy vannak terhek, amelyeket éppen azért olyan nehéz elviselni, mert az étellel együtt járnak és amelyek azért törnek meg bennünket, mert nem érdemeljük meg, hogy éljünk!

Személyi hír. *Bujanovics* Gyula főispán márc. 16-ikán Budapestre utazott, ahonnan márc. 20-ikán érkezik vissza székhelyére.

Faragó József kir. tanácsos, polgármester két napra Budapestre utazott.

A jernyeiek példája. *Csárszky* József, a siroakai róm. kath. hívek lelkes, nemes-szívű lelkipásztora 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe a sárosi hadiárva alapja javára. A postautalvány szelvényére írott sorai adják a magyarázatot. „A jernyeiek szép példáján felbuzdulva, a siroakai hívek a **farsangi pálinkaivást** váltották meg s 200 (kettőszáz) koronát adtak össze ezen a címen, melynek felét az EPERJESI LAPOK tek. Szerkesztőségének küldöm, hogy azt a sárosi hadiárva alapjához eljuttatni sziveskedjék. Másik felét a kassai katolikus patronage hadiárva-alapja javára küldtem. Kiváló tisztelettel *Csárszky* József s. k., lelkész.“

A kassai püspök kitüntetése. Ferenc Szalvátor főherceg öfensége dr. *Fischer-Colbrie* Ágost kassai megyéspüspöknek, a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a Vöröskereszt hadiékítményes tiszti díszjelvényét díjmentesen adományozta.

Új őrnagy. *Kalmár* Ödön, az eperjesi 3. honvéd táborigyűezred pótütegéhez beosztott századost a király őrnaggyá nevezte ki.

Dr. kisóczy Kissóczy József kitüntetése. A király kisóczy Kissóczy Józsefet, a 15. tarack-ezred tart. hadnagyát, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz s önfeláldozó magatartásáért a III. osztályú hadiékítményes katonai érdemkereszttel tüntette ki. A kitüntetés bizonyára egész társadalmunkban a legkellemesebb visszhangra lel, mert nemcsak egy kiváló katona, hanem egy kiváló egyéniség hősi önfeláldozásának királyi elismerését látja benne.

Az édes hazai földbe. Megírtuk annak idején, hogy *Varvasovszky* János, az eperjesi kir. kath. főgimnázium volt tanára, a 19. népfelkelő-gyalogezred főhadnagya a harctéren el-lenséges golyótól találva hősi halált halt. A családja most hozta haza holttestét, melyet március 13-ikán helyeztek el örök nyugalomra a kaposvári temetőben.

Hősi halál. *Kollár* Károly m. kir. honvédelezredes, életének 58., boldog házasságának 17-ik évében március 8-ikán, a szerbiai hadjáratban szerzett súlyos betegsége folytán, a halotti szent-ségek felvétele után Kolozsváron meghalt. *Kollár* Károly városunkban is hosszú időn át nemcsak közismert, de általános közbecsülésben álló szeretett tagja volt társadalmunknak. Ifjúságunknak céllövészetre való kiképzése körül kiváló érdemeket szerzett. Tragikus halála meggyezerte a legmélyebb részvétet váltja ki.

Halálozások. Özvegy péchújfalusi Péchy Eduardné szül. jamniki Jóny Hermina, életének 91-ik évében, rövid szenvedés után Pécsújfalun meghalt. A gyászbeszéd alkalmából a család a következő gyászjelentést adta ki: „Alulírottak a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy forrón szeretett édesanyjuk, a legjobb nagyanya, dédanya és anyós, méltóságos özv. péchújfalusi Péchy Eduardné szül. jamniki Jóny Hermina f. hó 14-ikén, életének 91-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Úrban csendesen elhunyt. A megboldogult hült teteme f. hó 16-ikán délután 3^{1/2} órakor fog a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 18-ikán reggel 9 órakor fog a pécsújfalusi kegyúri templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Pécsújfalun, 1916. március 14. Áldás emlékére! Péchy Bertalan, Péchy Natália, gyermekei. Dessewffyné Piller Mariska, unokája. Péchy Bertalané Jánossy Antónia, menyje. Özv. Péchy Aladárné Engel-mayer Ida, unokamenye. Dessewffy Béla, György, István; Péchy Klára, István, dédunokái.”

Március 15-ikén halt meg Eperjesen, életének 81-ik évében Dessewffy Ignác László földbirtokos, törv. biz. tag. Temetése a közönség nagy részvételével ment végbe márc. 17-ikén. A gyászoló család szomorújelentése a következő: „Özvegy cserneki és tarkeői Dessewffy Ignác Lászlóné szül. Dessewffy-Dessewffy Apollónia — úgy a saját, mint gyermekei és unokái, valamint a nagyszámú rokonság nevében — fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, a jó apa, a példás nagypapa és rokon, cserneki és tarkeői Dessewffy Ignác László földbirtokos, Sárosvármegye törvényhatósági bizottságának tagja 1916. évi márc. 15-ikén, fáradságot nem ismerő munkás életének 81-ik, legboldogabb házasságának 53-ik évében, a halotti szentségek felvétele után végelgyengülésben csöndesen elhunyt. Kedves halottunk hült tetemeit folyó hó 17-ikén, pénteken d. u. 3^{1/2} órakor fogjuk a róm. kath. egyház szertartása szerint a Stefánia-utca 10. sz. gyászszobából az eperjesi róm. kath. sírkertbe örök nyugalomra helyezni. Eperjes, 1916. március 16. Requiem aeternam dona ei Domine et lux perpetua luceat ei! Cserneki és tarkeői Dessewffy Balamér, váradi Szakmáry Dezsóné szül. cserneki és tarkeői Dessewffy Margit, mint gyermekei. Váradi Szakmáry Dezső, mint vő. Cserneki és tarkeői Dessewffy Béla, cserneki és tarkeői Dessewffy György, cserneki és tarkeői Dessewffy István, mint unokái.”

Özv. id. szendrői Török Gyuláné sz. Szmátana Róza, életének 44-ik évében elhunyt Sárosszentimrén.

Könyv- és kóta-ujdonságok, művészi képeslevelezőlapok, divatos levélpapírok Molnár Jenőnél Eperjesen kaphatók.

Új óvónő Bányavölgyön. A kultusz-miniszter Pösch Erzsébet okl. óvónőt a bányavölgyi óvodához kisdédóvónővé kinevezte.

Jóteknycélú népies szórakoztató-estély Eperjesen. Az Első Eperjesi Szegénygyermekeket Felruházó Asztaltársaság március havában tartja meg a Vigadó összes termeiben, a hadiárva felruházásának javára *első, népies* szórakoztató-estélyét, melynek keretében karéneket, szavaltat, kuplé, monolog és egyéb kabaré-számokat adnak elő. Az asztaltársaság választmányja ezúton is felkéri úgy a polgári, mint a katonai szolgálatot teljesítő *művész-tehetségeket*, amennyiben az estélyen közreműködni hajlandók volnának, hogy ezen körülményt Gregor Endre egyesületi elnöknel bejelenteni sziveskedjenek. A katonai szolgálatot teljesítő egyének szereplését a parancsnokságok engedélyezték.

Különféle friss dunai halak kaphatók Kun Sándor fűszer- és halüzletében. Telefonszám 137.

A Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársaság ápr. 1-jén kezdi meg működését Fő-utca 133. sz. alatt, a Pulszky-féle házban. Betétek a legelőnyösebben kamatoztatnak.

Hivatalos órák a vármegyén. Márc. 20-ikától a vármegyei központi és járási hivatalok működési ideje d. e. 8-tól d. u. 2-ig tart.

Üdvözet a hadifogságból. Borodács János, kacsányi tanító, tart. hadnagy Jaranskából a hadifogságból levelezőlapot küldött a NAŠA ZASTAVA szerkesztőségének, melyben üdvözlését küldi Eperjes városának.

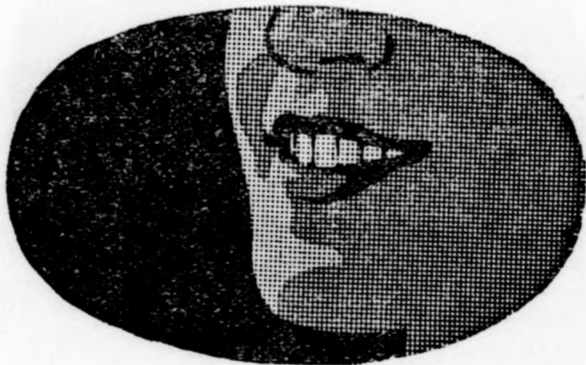
Köszönetnyilvánítás. Dr. Sonnenschein Simon úr 20 koronát adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. Kegyes adományát hálásan köszöni az elnökség.

Feltörték a magtárát. Jurkó Andrásné cselvalvi telkesnőnek kellemetlen meglepetést hozott a csütörtöki reggel. Magtárát, melyben ételmenüeken kívül néhány értékesebb holmival ládáját és takarékbetéti-könyvecskéjét tartotta, feltörve találta. A ládából, mely a magtár közepén felborítva hevert, az ismeretlen tettesek mindent elvittek, a betéti-könyvecskét azonban a földön félrecsúszva Jurkóné megtalálta. A gyanú egy katona ellen irányul, ki röviddel a betörés előtt két ízben is több órán át megfordult a községben, de igazolni magát nem tudta. A kár a 100 koronát meghaladja.

Jövönk — szájunkban fekszik?

A legújabb tudományos kutatások azt a meglepő tény derítették ki, hogy nagyon sok lappangó betegség kútforrása saját szájunkban van. Nehány év előtt senki sem hitte volna el ezt, de ma már kétségtelenül bizonyult és tudományos magyarázata olyan egyszerű, hogy minden laikus megértheti. A dolog a következőképpen áll:

Lélegzés és táplálkozás alkalmával számtalan, részint ártalmatlan, részint kórokozó baktérium kerül az ember szájába. Az ártalmatlanok között vannak olyanok is, amelyek a fogakat rontják, míg mások egyenesen betegséget okoznak. Ha már most a szájüreg tisztátalan, a nyálkahártya gyuladt, a fogakat pedig lepedék borítja, vagy pedig a fogak közt és az odvas fogakban étel-

maradékok vannak, akkor a bevándorolt baktériumok százezerre szaporodnak fel. Ha szájüregünket naponta többször nem öblítjük ki fertőtlenítő folyadékkal (Odollal), akkor a szomorú következmények csakhamar jelentkeznek. Lélegzetvételtkor a baktériumok a tüdőbe kerülnek, vagy sebéseken, fogsipolyokon keresztül a véráramba jutnak, azonkívül anyagcseréjük alkalmával mérgeket termelnek, amelyek részben a vérbe, részben a gyomorba jutnak; így keletkeznek rosszullet, fejfájás, étvágytalanság, emésztési zavarok, a toroktáji mirigyek és a tüdők megbetegedése, sőt szem- és fülbajokat és vérmérgezést is megfigyeltek már. Hány neuraszténias ember futkos, aki ennek a nevetséges oknak (nemetséges, mert mindenki könnyen segíthet rajta) köszönheti szenvedéseit.

Nem tanácsolhatjuk tehát eléggé, hogy szokja meg mindenki a rendszeres fogápolást Odollal. Aki naponként következetesen használja az Odollt, az mai tudásunk szerint a lehető legjobb fogápolást gyakorolja.

Elveszett egy arany-karperec fehér és piros kövekből való rozettel díszítve, a nagyalomástól a Berger-kávéházig való úton. Kéretik a becstelen találó, sziveskedjék ezt vagy a Kósch-féle papírtüzetben, vagy Fő-utca 24. sz. alatt I-ső emeleten, 10 kor. jutalom ellenében átadni.

A Sárosvármegyei Takarékpénztár Részvénytársaság márc. 16-ikán d. u. 3 órakor tartotta Roskoványi Miklós igazgatósági tag elnöke alatt és a részvényesek élénk érdeklődése mellett VII. évi rendes közgyűlését. Jelen volt 24 részvényes 806 részvény képviselőjében. A közgyűlés határozata alapján az 57,772 kor. 64 fill. összegnyi nyereségből a különböző tartalékok dotálására kiutaltatott 13,846 kor. 18 fill., részvényenként 20 koronányi osztalék kifizetésére 40,000 kor., a tisztviselőknak háborús pótlék címén 3000 kor.-t és helyi jótékony s kulturális célokra 826 kor. 46 fill. szavazott meg a közgyűlés. Az igazgatóságból kilépő Moskovits Gyula és dr. Turkinyák Aladár, úgyszintén új tagul Glasner Mór választották meg igazgatósági tagokul. A felügyelőbizottságba megválasztottak Ferderber Izso, dr. Fuchs Lipót, Rácz István és Schwarz Árpád.

Divatlap-ujdonságok megtekinthetők a Stehr-féle könyvkereskedésben.

Nagy művészestély az «Olympia» ban. Az «Olympia» vezetőségének sikerült megnyernie a kassai Nemzeti Színház ensemble-jának közreműködését a március 22-iki művészestélyen. Az előadás kezdete este 6 és 9 órakor A szólószámokon kívül előadásra kerül Gábor Andor «Treszkát kitanítják» című bohózata.

Névnapi megváltás címen Vöröss Sándor főgimn. tanár 20 koronát, Faragó József királyi tanácsos, polgármester pedig 30 koronát küldött az eperjesi hősök emlékére.

A «Vasárnapi Ujság» márc. 12-iki számának háborús képei között különösen az olasz harctérről való képek érdekesek, amelyek azt mutatják be, hogy katonáink nemcsak harcolni, hanem szórakozni is tudnak. Juszkó Béla négy harctéri rajza szenzációt fog kelteni tragikus erejével. Szépirodalmi olvasmányok: Zsoldos László regénye, Szöllösi Zsigmond tárcája, nekrológ Carmen Sylváról (arcképpel), Walter Bloem új regénye Elsászról. Egyéb közlemények: az elhunyt gr. Forgách István arcképe s a rendes heti rovatok: a háború napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A VASÁRNAPI UJSÁG előfizetési ára negyedévre 5 kor., VILÁGKRÓNIKÁVAL együtt 6 korona. Megrendelhető a VASÁRNAPI UJSÁG kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a KÉPES NÉPLAP, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

Az «Uránia»-mozgó végtelenül érdekes filmszenzációt hoz mostan három napon keresztül (péntek, szombat, vasárnap) vásznára: Petár királynak a szerbek által felgyújtott belgrádi konak titkos filmraktárából megmentett szenzáció filmjeit. Aki látni kívánja a háborút orvul felidéző cinkosokat, a hiú ábrándok után futó szerb és olasz hatalmasságokat, a vesztébe rohanó népet, a legnagyobb cinkostársakat, az jöjjen el az Urániába. A pénteken lefolyó előadás fényes sikere, a várakozásokat felülmúló hatalmas attrakciós mind erős bizonyítéka annak, hogy a film a várakozásokat nemcsak kielégítette, de felül is multa. A szombati és vasárnapi kísértő műsor Asta Nielsen és Maria Carmi-film lesz elsőrangú alakításokkal. — Itten említjük meg még azt is, hogy az Uránia-kino bérlője a «Rezervista álma» háromnapos előadása alkalmával 120 sebesült katona rendelkezésére bocsátotta ingyen a mozit.

Ahol nem házasodtak. Sárosvármegyének két anyakönyvi kerületében: a hazsliniban és a hertnekiben az 1915. évben házasságot nem kötöttek.

Az Angintézetében március 7-ikén a templom járófőispán 20, tyásné 9, Ohotnyiczky darnaé 10, C. Hugóné 6, Imre 6, La Kelen Gyula Simon 5, dr. Rosenb Zaborovszky dr. Tóth Sándor Istvánné 3, 3, dr. Ferber Bertha Már Zsigmond 2 Jaroslávné 2 Révész Károly Károlyné 2, Klauszer Ernő Boldizsárné 1 1-20 kor.; 1 Józsefné, dr. Szántó Ella, rolyné, Szűgy Arturné, P. Mariska, Jár A nemes cél a dologi ki után 200 kor egyelőre takarona a Ne bizottságának bizonyosan a a szép számm a kis előadó szárnokért eli műkedvelőknek szik, hogy a felvételére maj

Tanoncisztesztése. A v háború után irányos fejleszt tenoncktatástésével is s e v előmozdítani k foglalkozások tását. Ennek tésé mutatkozik néhány népese Minthogy pedig tanévi adatok állott változás nyújtására nem közösi megosz állapotok alap képest az eper is felhívott az és megfelelő b

Szerencse Kass Ernő m történt, hogy tiszt Horváth telióntott faké gatás közben a a forró moslé akinek a zárt menekülnie, a szenvedett, a g nem tudott má jének megfeszít szolta magát, súlyos égési se csak lepedőkbe a gazdatiszt sz kat kibírja.

Az Angolkisasszonyok «Sancta Maria» intézetében megtartott jótékonycélú előadásnál, március 4-ikén és az ifjúsági előadásnál 7-ikén a hadiárva és a Nemzeti Fogadalmi templom javára felülfizettek: Bujanovics Gyula főispán 20, Csatóy Ágostné 10, Kissóczy Mátyásné 9, Bánó Aladárné 7, Péchy Elekné 9, Ohotnyiczky Mária és Stefánia 10, Zaicz Tivadarné 10, Csermák Kálmánné 5, gr. Wengerszky Hugóné 6, Ágoston Károly 6, dr. Balpatak Imre 6, Ladányi Frigyes 5, Dely Endréné 5, Kelen Gyula 5, Dobay Edéné 5, dr. Szmandray Simon 5, Bornemissza G. 7, Bott Gyuláné 4, dr. Rosenberg Teofilné 4, öz. Fábíán Józsefné 4, Zaborovszky Béla prel. 4, Soltész Sándor 3, dr. Tóth Sándorné 6, Semsey Ottóné 3, Majdák Istvánné 3, Bodnár Józsefné 3, Galonya Gézáné 3, dr. Ferbstein Márk 3, dr. Fodor Ödön 3, Bertha Mária 2, Hentschel Willibald 2, Lillia Zsigmond 2, Gallotsik Vilmosné 2, Patocska Jaroslávné 2, Kadlec Józsefné 2, Kubek Antal 2, Révész Károlyné 2, Zborovszky Alajos 2, Martel Károlyné 2, Rovó Gy.-né 2, Ludmann Paula 2, Klauszer Emilné 4, Perkó Mátyás 3, Semsey Boldizsárné 160, Raumer Izabella 160, Zaluszky I. 120 kor.; 1—1 koronát: Rác Istvánné, Gyuk Józsefné, dr. Szémán István, Illykovic Istvánné, Szántó Ella, Ferdinók Béláné, Dahlström Károlyné, Szugi Emilné, Hoffmann Józsefné, Uhlig Arturné, P. Böhm Brunó, Libay Lászlóné, Varó Mariska, Járó Irén, Harcsarik M. és többen. A nemes cél iránti buzgalom odasegített, hogy a dologi kiadásokra fordított összeg levonása után 200 korona jutott egy hadiárvának, mely egyelőre takarékpénztárba helyeztetett és 150 korona a Nemzeti Fogadalmi templom építbizottságának adatott át. Isten áldása fűződött bizonyosan az elnöz jóakarathoz is, mellyel a szép számmal egybegyűlt érdeklődő közönség a kis előadók törekvéseit kísérte. Az egyes számokért elismerő tapsot is juttattak az ifjú műkedvelőknek. Az intézeti előjárásodatok szik, hogy a jövő iskolai évben egy hadiárva felvételére majdan lépéseket tehesen.

Tanonciskoláknak tervbe vett fejlesztése. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a világháború után nemzetünk gazdasági erőinek célirányos fejlesztése érdekében foglalkozni kíván tanoncoktatásunknak szakirányban való kiépítésével is s e végből a tanonciskolákban lehetőleg előmozdítani kívánja a tanulóknak rokon iparága foglalkozások szerint való csortosítását és oktatását. Ennek előkészítésére egyes adatok gyűjtése mutatkozik szükségesnek, egyelőre az ország néhány népesebb tanonciskolájára vonatkozóan. Minthogy pedig sem a folyó tanévi, sem a tavalyi tanévi adatok a rendkívüli viszonyok folytán beállott változások miatt megfelelő tájékoztatás nyújtására nem alkalmasak a tanoncok foglalkozási megoszlásának adatait az 1913/14. tanévi állapotok alapján óhajtja összeállítani. Ehhez képest az eperjesi iparostanonciskola igazgatója is felhívott az adatok pontos kimutatására és megfelelő betérjesztésére.

Szerencsétlenség Margonyán. *Grottkass* Ernő margonyai földbirtokos udvarában történt, hogy Nyemecsek Antal ottani gazdatiszt Horváth Mária cseléddel forró moslékkal telióntott fakádon egy sróftot igazított. Javítás közben azonban a sróf végleg elpattant s a forró moslék mindkettőjükre ömlött. A cseléd, akinek a zárt helyiségből sikerült az udvarra menekülnie, a lábán csak kisebb égési sebet szenvedett, a gazdatiszt azonban, aki az udvarra nem tudott már menekülni, hanem végső erejének megfeszítésével a szomszéd szobába vonszolta magát, az arcán és alsó-felső testén oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy lakására csak lepedőkben vitték. Az orvos reméli, hogy a gazdatiszt szívós természete a nagy fájdalmakat kibírja.

Az első szalonkát Eperjesen a Hegyecskén, az eperjesi Vadásztársaság területén, márc. 16-ikán Bohrandt Lajos lőtte. A korai tavasz hozta oly meglepően korán vidékünkre nimródjainknak mindenkor oly türelmetlenül várt ezen kedvencét.

Gabonarekvirálásokról tanítóknak igénybevehetése. A vall.- és közokt.-ü. miniszter rendelkezése értelmében a most elrendelt gabonarekvirálásokról az állami és közokt. elemi népiskolai tanítók munkája a felmerült szükséghez képest igénybevehető. A vármegye kir. tanfelügyelője intézkedik a törvényhatóság vezetőjének hozzá intézett megkeresésére mindazon községi és állami tanítók szabadságolása iránt, kikre a gabonarekvirálásokról az eljáró közigazgatási hatóság kiegészítésére szükség van. Ez a szabadság azonban nyolc napnál tovább nem tarthat. Több tanerős iskolánál a szabásolt tanítót a tantestület többi tagjai helyettesítik akár osztályösszevonással, akár pedig váltakozó tanítási renddel. A hitfelekezeti elemi népiskolák tanítóinak igénybevétele és szabadságolása iránt az illetékes egyházi hatóság intézkedik.

KUN KÁVÉ-KEVERÉKEI KITÜNŐEK!

Gyermeknaptár anyaga. Az Országos Állatvédő-egyesület az 1917. évi gyermeknaptár anyagának beszerzése érdekében az idén is felkérte az állatvédelem hírneves fró-barátait, hogy jeles közleményeikkel nemzetnevelő kiadványát gazdagítsák. Ezenkívül a következő pályázatot hirdette: Az Országos Állatvédő-egyesület a tanár- és tanító urakhoz és tanítónőkhöz azzal a kéressel fordul, hogy a kiadásában évenként megjelenő Gyermeknaptár 1917. évi folyamát az elemi iskolák tanulóinak értelmi fokához mért dolgozatokkal gazdagítani sziveskedjenek. A közlemények a gyermekeket a természet, kivált az állat- és növényvilág szeretetére szórakoztatva oktassák, bennük a szép és jó iránti érzéket ébresszék, szívükre és kedélyükre nemesítőleg hassanak, vallásosságban, erkölcsben és hazafiságban erősítsék őket. A közlemények prózában vagy versben legfeljebb nyolcvan nyomtatott sorra terjedhetnek és legkésőbb márc. 15-ig beküldendők az Országos Állatvédő-egyesülethez (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13). A közlésre alkalmasnak ítélt dolgozatért a beküldő tíz korona tiszteletdíjban részesül. Ezzel az intézkedéssel azt akarja az Egyesület, hogy a tanítóknak tényleg résztvegyen a tanuló gyermekesereg ezen nagyfontosságú és páratlan elterjedtségű könyvecskéjének létrehozásában.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

BETEGEK ÉS ROKKANTAK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETETLEN
a hygen. légmentesen elzárható

SZOBÁ-KLOZZET
Teljesen szagtalan, dlszkrét, szék formájában és minden kivitelben kapható.

MINDEN SZOBÁBAN FELTÖNÉS NÉLKÜL FELÁLLITHATÓ!

HEYDER és KILLIÁN
hygen. légmentesen elzárható szobaklozzetek, száraz klozzetek, Bidet és betegasztalkák különlegességi gyára

WIEN XVI.,
Paletzgasse 22—24.
Árjegyzék és ismertető ingyen és bérmentve.

Puha fából, barnára fényezve email vederal. Ára esomagolva és bérmentve 33 kor. Keményfából 40 kor.

Naponta friss szepességi virsli kapható Kun Sándor csemegekereskedőnél. Telefon 137.

Elemi iskolai VI. oszt. záróvizsgák.

A magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter által kiadott rendelet értelmében az elemi népiskolai VI-ik osztályú záróvizsgák, figyelemmel a háborúokozta rendkívüli viszonyokra, a folyó tanévben is, miként tavaly, indokolt esetekben április hó folyamán tarthatók meg. A miniszter a vizsgákhoz a mult tanévben kiküldött iskolafelügyelők megbízatását a folyó évre is kiterjesztette. Azonban az iskolafelügyelők minden iskolához külön-külön csak az esetben szállnak ki, ha az illető iskolában legalább öt záróvizsgát tevő tanuló van. Ellenkező esetben a tanulók könnyen hozzáférhető központba csoportosíthatók. A hitfelekezeti iskolák tanulóinak más felekezeti, illetőleg jellegű iskolák növendékeivel való csoportosítása az egyházi hatóságok hozzájárulása mellett történik. Egyébként a záróvizsga megtartására, a végbizonyítványok kiadására nézve az erre vonatkozólag kiadott utasítás szolgál irányadasképpen, melynek rendelkezései a folyó tanévben is csak a fiútanulókra vonatkozólag hajtandók végre. Eszerint tehát az elemi iskolai VI-ik oszt. tanulók közül a külön vizsgát a folyó tanévben is csak a fiútanulók teszik le.

Könyvet a katonáknak. Az Országos Hadsegélyző Hivatal a Magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt-egyletével együttesen mozgalmat indított a harctéren küzdő katonák könyvekkel való ellátása céljából. A könyv a távolban harcoló katonák számára nemcsak kultúrát, üdülést és szórakozást jelent, hanem állandó benső kapcsolatot nemzeti érzésével, az elhagyott otthonnal, a hazai nyelv minden szépségével. Az olvasmány a fáradt csapatok lelkületét felfrissíti, a pihenés óráit lelki erői gyarapítására hasznosítja általában a harctér fáradalmi között még sokkalta többet jelent, mint itthon béke idején. A «Könyvet a katonáknak» mozgalom tehát méltán tarthat számot a hazai ifjúság lelkes, megértő támogatására. A vall.- és közokt.-ü. miniszter rendelkezéséből felhívottak a közvetlen felügyelete és vezetése alatt álló középiskolák, felsőkereskedelmi és felsőbb leányiskolák, tanító és tanítónőképző-intézetek, polgári fiú- és leányiskolák igazgatói, hogy a vezetésük alatt álló intézetekben a «Könyvet a katonáknak» mozgalom a helyi viszonyoknak megfelelően s a hadi jótékonyági akciók eddig is bevitt eszközeivel szervezzék: Hívják fel a tanulókat, hogy kiolvasott könyveiket az iskolánként szervezendő gyűjtő-bizottságnak szolgáltatassák be s az egybegyűlő könyvgyűjtőbizottságok díjmentes elszállítása iránt az intézetek igazgatói lépjenek közvetlen érintkezésbe a Vöröskereszt szeretetadomány-osztályal. A gyűjtésben eredményesen buzgólkodó tanulók az igazgatóság javaslata alapján művészi kivitelű köszönő-íratot fognak kapni az akciót megindító egyesülettől.

A hadsegélyező-bélyegek és az ügynökök. A Hadsegélyező Hivatal az ügynöki visszaélések minél hathatóssabb megelőzésére az összes polgármesterekhez, főszolgabírákhoz és községi-jegyzőkhöz részletes tájékoztatást küldött, melyben újra jelzi, hogy ügynököket a saját kiadványai terjesztésében nem foglalkoztat. Felhívja a figyelmet a hadsegélyező jótékonyági bélyegekre, melyeket mindenki tetszése szerinti mennyiségben vásárolhat a Hivataltól, de felragasztásuk valamely múlapra vagy egyéb elárúsított cikkre egyáltalán nem jelenti azt, hogy a kérdéses cikket a Hivatal javára vagy a Hivatal égisze alatt árúsítják. Ha bármely cég ügynöke mégis ilyen megtévesztő kijelentésekkel dolgozik, át kell adni a legközelebbi rendőrhatalóságnak, A Hivatal reméli, hogy a tájékoztató részletes precíz adatai után az ügynöki visszaélések minden stratégiája összeomlik.

Felelős szerkesztő:
Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonosok:
Koós Ernő és Frigyes.

Szép utcai lakás

:: azonnal kiadó ::
Fő-utca 133.sz.alatt

a Pulszky-féle házban. Bővebbet a házmesternél.

Első Eperjesi Bútorszállítási Vállalat

PASZTERNÁK MANÓ.

Átköltöztetések

és mindennemű szállítások pontos, megbízható elintézése. :: Iroda áthelyezve Kovács-utca 14. sz. saját házba. :: Költözködések a májusi időnyre már most előjegyezhetők. Telefon 105. sz.

Legszébb s legalkalmasabb kegyelet
elesett hőseink emlékére

✿✿ a rózsa ültetése! ✿✿

Szomorú-rózsafák legszebb példányokban, magasság szerint ... K 6-10-
Futórózsák remek színekben és új fajokban 80 f-2 K-ig
Polyantha-rózsák sokféle remek színekben 80 „-1-50 „
Magas és félmagas rózsafák tiszta nemes fajokban 160-250 „
Tea-, Teahyprid- és Remontant-bokorrózsák 60 f-1 K-ig
Valamennyi rózsza nemes, fajtiszta, egészséges gyökérrel és névvel. Továbbá kerttulajdonosoknak ajánlok: valódi ezüst-fenyőket, különféle díszbokrokat és díszvirágokat, pöszmété- és ribizkefácákát s bokrokat, cordon, spalir, palmetta, magas és törpe gyümölcsfákat. Az összes növények a Heckmann-féle híres dresdeni kertészetből erednek. Rendelések és előjegyzések minél előbb kéretnek. **Mauks Kálmán** ügynöksége.
Iroda: Eperjes, Szebenit-út 2. sz., a régi kaszárnyában.

Kiadó lakás

:: május 1-jétől Kassai-út
22.sz.alatt 4 szoba mellék-
helyiségekkel dísz- s gyümölcsös-
kertben; esetleg istálló, kocsiszin; valamint
kiadó üzleti helyiség Fő-utca 53. sz. alatt,
egy szept. 1-jétől.

Közelebbi felvilágosítás ugyanott ::
vagy a tulajdonosnál, Fő-utca 53. sz.

Milliók
használgák

Köhögés

rekedtség, hurut és nyalkasosans, górcs és
hőkhurut ellen

KAISER
MELLKARAMELLÁIT

□□□ a három fenyő védjeggyel. □□□

6050 közjegyzőileg hi-
teles bizonyít-
vány orvosoktól

és magánosoktól igazolják a biztos sikert.

Nagyon alkalmas és jóízű cukorkák!

Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.

Kapható Eperjesen: Molitorisz István, Korn
Vilmos, Williger Pál gyógyszerárában és
Pálesch Árpád drogériájában, — Bártfán:
Tirscher István gyógyszerárában.

HALTENBERGER BÉLA KASSA.

:: RUHAFESTŐ-, ::
VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GŐZMOSÓGYÁR.

■ ■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESEN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
□ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon
festetnek és tisztítanak.

Gallér- és kezelőtisztítás
a szokott szép kivitelben.

Gyász esetben ruhák festése feketére.

Nagyszerűen bevált a harcátérén küzdőknek és
általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-
mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment.

capsici
compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K -80, 1-40, 2-

Kapható gyógyszerárakban vagy közvet-
lenül az „Arany oroszlánhoz” címzett
Dr. Richter-féle gyógyszerárában,
Prága 1, Elisabethstr. 5.
Napenkénti szétküldés.

A fintai és szedikerti gazdaságban

eladó
ezer birka után ■ prima

JUHSAJT

circa 90 mm. ILKOVICS ADOLF
Szedikert, posta Töltészék.

A munkáltatási időnyre ajánlunk elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és
kitünő vidéki perzselt

munkásszalonnát,

valamint pestvárosi

disznósírt

a legmérsékeltőbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósír- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.
Sürgőny cím: „Weiszefett, Budapest”. Interurban távbeszélő „József” 14-50.

Papirzsineg

kenderfonalat, spárgát és kötelet
teljesen pótol. Jó, erős és
olcsó. Minden vastagságban
azonnal szállítható pécsi raktá-
runkból. Kivánatra minták és ár-
ajánlat vágott zsákzsinegről is.

Fehér superior

csomagoló papír, legjobb
minőségű, 40, 50 és 60 kg.-os
63×90, 100 és 120 kilogrammos
90×126 nagyságban pécsi rak-
tárunkból azonnal szállítható.
Előnyös árak!

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank Részvény-
:: társaság árúosztálya Pécssett. ::

E

Előfizetési
Égész évre
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj: E
peltisor egysze
15 l. Közlemény

Most

széles, nedv
Przemysl hő
üzenetét Sár
volt — a va
sárosiakra a
erővel hatot
meg az orosz
szegény föld
odor—Kishe
partján álló o
mentek át s
napjára Ver
Zboró, Felső
jutott.

És néhány
verése ...

Mozdulatl
öreg magyar
hős honvédek
kat... s min
vegőben Tar
reinknek utó

Reményke
csernye, Radó
állítjuk az oro

S multak a
orosz tömegek
tek. A 3., 17
ugyan megáll

Az orosz
Vérvesztése r
a szívekbe a n
kezdünk.

Zboró felő
támadástól né
sem szívhatta
egyszerre kö
egy égből leny
a végzetet fo

S most a b
indult szívvel
amelyekben fő
nek a sírokná
virágtalanokná
nősen most, v

Ami virágo
sárosi föld... r

Szon

ápr. 1-jén, 5

A t

Háborús sz